

1963/1944 dnia 18 XII 1919 r.

sal. Wydział

1963/1944
J4

Sprawozdanie w sprawie Galicji Wschodniej.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Rada Najwyższa wyznaczyła nam posłuchanie w sprawie Galicji Wschodniej na 20-go listopada. Chcąc przygotować sobie teren byliśmy u Amerykan (Polk), u Włochów (Martino i Stranieri) u Japończyków (Matsui) u Francuzów (Lerond i Bertholot). Wszyscy odpowiedzieli nam jednakowo:

— My jesteśmy za Wami.— Lloyd George jest przeciwko Wam. Mówiono nam: nie Anglicy, lecz Lloyd George. Tem podkreślano, że sir Crown osobiscie jest za nami, ale posiada "mandat impératif".—

Nie wolno nam było się zrażać niepomyślnością sytuacji, musieliśmy do końca pracować tak, jak byśmy wierzyli w możność powodzenia, przygotowaliśmy się bardzo starannie i wprowadzaliśmy sprawę tak, aby zniechęcić sir Crown, jeżeli nie do zasadniczej zmiany projektu, to przynajmniej do poczynienia w nim wszelkich możliwych na naszą rzecz ustępstw.

Ja wprowadzałem część polityczną, Grabski- ekonomiczną.

Treść mojego przemówienia była mniej więcej taka: Nie chcemy abyście nam nie dali, chcemy byście nam ^{nie} odbierali tego, co posiadamy od wieków. Krzywdą naszą była by tem bolesniejsza, że w tej sprawie nie mamy przeciwników, a decydują o niej sami przyjaciele nasi;— Niepomyślna decyzja wasza trafi w Polsce na decyzję Sejmu, który orzekł iż nie ma Polski bez Galicji, na słowa Prezydenta Ministrów, który w nowie sejmowej oświadczył, że oderwanie Galicji od Polski nie podpisze, na rozgłoszenie całego narodu i na wzburzenie wojska, które walczyło za Lwow, a które dziś na granicach wschodnich broni świat od bolszewizmu. Mandatu nie chcemy dla tego, że mandat można sprawować tylko nad prowincją obcą, a nie swoją własną. Przyjęcie mandatu znaczyło by wrzec się tytułu własności do Galicji wschodniej, która stanowi część Państwa Polskiego. Mandat stworzy z niej prowincję obcą, która nie będzie miała

315

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

prawa wysyłania posłów do Parlamentu polskiego. To osłabi wewnętrzne więzy nasze.- Mamy już plebiscyty: w Ewidzynie, na Olsztynie, na Śląsku, w Cieszynie, w Spiszu, na Czarwie, oszczędzicie nam myśli o nowym plebiscycie i o 25 letnim okresie plebiscytowym, który był by gorszym od samego plebiscytu.

Powtórzyłem wszystkie dane historyczne i statystyczne, powołałem się na pisemne i ustne referaty naszych przedstawicieli i Komisji lwowskiej, przypomniałem im historję intryg zewnętrznych i oddałem słowo Grabskiemu, który oświetlał sprawę z punktu widzenia ekonomicznego.

Grabski dowodził, że Polska nie może czynić wielkich wkładów w kraj który nie należałby do niej, że kraj ten sam nie znajdzie niezbędnych dla niego kredytów, że Galicja bez Polski nie może otrzymać wojennych odszkodowań i że z obecnego upadku wyratować ją może tylko wspólny z Polską budżet i jednakowy system podatkowy.-

Dowiadujemy się, że Rada Najwyższa w zasadzie swoją poprzednią decyzję utrzymała w mocy, dała tylko 25 latamiast 15, wykresliła zupełnie zasadę plebiscytu, i oddała decyzję sprawy po latach 25 całkowicie w ręce Ligi Narodów.- (~~Spisano w kopji decyzji Rady Najwyższej~~)

Jedną to jeszcze przyczyną więcej, aby do Ligi Narodów wysłać z naszej strony jaknajdzielniejszych ludzi.-

Kopję decyzji Rady Najwyższej załączam.-

ostatnim momencie są w niej Decyzje już nam mniej więcej znane. Niepostrzeżenie dla nas niedoczekaliśmy a niekoniecznie jest to, że sprawy agrarne zostały oddane do decyzji Sejmu lokalnego. Należy pamiętać, że najgorszą jest ta część decyzji, która opiewa, że po 25 latach Rada Ligi Narodów będzie mogła utrzymać w mocy, rewidować lub zmniejszyć status obecny zatwierdzonej. Nie jest o tym. O plebiscycie niema mowy.

Prosimy o zupełne wyrażenie wątpliwości, co mamy zrobić gdy zasiądą do nas pospitem

Stawski
Paryż Hotel Regina Place Vendôme n: 2 24/XI. 1919

316

ŚCIŚLE TAJNE
TRZYMAĆ POD ZAMKNIĘCIEM

adj. Gen.

Telegram z Paryża via Berlin do Warszawy.

ssd paris 48497-69-10-13/30-dd
Sekoja Szyfrowa 11/XII-19

1963/J4
M

Naczelne Dowództwo W.P. - Warszawa.

Prosi Minister Patek o zawiadomienie: Naczelnika Państwa, Prezidenta Ministrów, generała Rozwadowskiego i Władysława Grabskiego, że wczoraj był u Prezidenta Clemenceau i że w sprawie Galicji Wschodniej robią dzisiaj nowe podanie.

Polska Misja Wojskowa.

No. 112 z 10/XII-19

Naczelne Dowództwo W.P.
(Sztab Generalny).

Warszawa, dn. 11/XII-19

Szyfr. No. 19124/II

Deszyfrował, oryginał
zniszczyl:

[Signature]
Szef Biura Szyfrowego.

Otrzymują:

1. Szef Oddziału II.
2. Szef - 5 - 4 egzempl.
3. Biuro własne.

MINISTERSTWO DOWÓDZTWA WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

Dz. 1963/J4 dnia 12 XII 1919 r.

złącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York